

Nieuwsbrief Demoproject

“Reductie van het voederverbruik als sleutel tot rendabel varkens produceren”

Beste lezer,

In het kader van het demoproject ‘reductie van het voederverbruik als sleutel tot rendabel varkens produceren’ bezorgen wij u de eerste nieuwsbrief.

De opzet van het project is om het voederverbruik te verlagen door op een efficiëntere manier met voeder om te gaan. Hierbij wordt voornamelijk toegespitst op het aspect van voedervermorsing.

In dit project zullen enkele demoproeven worden opgezet bij de verschillende projectpartners. In de eerste demonstratieproef zal de invloed van de pelletkwaliteit en de vorm van het voeder op vermorsing en de technische prestaties van de dieren worden nagegaan. De tweede proef zal zich richten op de afstelling van de voederbakken en de invloed ervan op vermorsing en technische prestaties van de dieren.

Daarnaast willen we praktijkinformatie verzamelen door een 30-tal varkenshouders te bezoeken. Samen met de varkenshouders zal een enquête ingevuld worden tijdens een rondgang op het bedrijf. Op die manier kan het gebruik van het voeder op het bedrijf in kaart gebracht worden. Hieruit zou een goed beeld moeten gevormd worden over de voedervermorsing in de Vlaamse varkenshouderij.

In deze eerste nieuwsbrief willen we naast een algemeen beeld van het project ook even de projectpartners voorstellen.

In de loop van het project zullen er regelmatig nieuwsbrieven worden verspreid. In deze nieuwsbrieven kan u een samenvatting van de realisaties van het project terugvinden alsook links naar andere publicaties als brochures of presentaties over het project.

Indien u interesse heeft om het project via nieuwsbrieven te volgen of indien er bijkomende vragen zijn over het project kan u contact opnemen met Sander Palmans via sander.palmans@pvl-bocholt.be of 0472 466 488.

Inleiding	1
Projectvoorstelling	2
Projectuitvoering	3
Projectpartners	4
Contact	5

Projectvoorstelling

De varkenshouderij is economisch nog steeds de grootste landbouwtek in Vlaanderen. Ondanks het soortelijk gewicht van de sector heeft ze reeds jaren te kampen met lage vleesprijzen en hoge voederprijzen wat kleine marges tot gevolg heeft. De voederprijzen maken bovendien zo'n 70 à 80% van de productiekosten uit zodat een efficiëntieverbetering in dit gebied en serieuze hefboom kan zijn voor een meer rendabele sector.

“Een vleesvarken eet gedurende zijn afmestperiode zo'n 270 kg voeder. 5 % voedervermorsing betekent 13.5 kg voeder per vleesvarken dat niet benut wordt!”

Het voeder is een zeer belangrijke parameter waar soms onvoldoende zorgvuldig mee wordt omgesprongen. Zo is er algemeen relatief veel aandacht voor de leverancier maar veel minder voor de eigen omgang met het voeder. Het zijn vaak ook juist deze managementfactoren die de efficiëntie verder kunnen optimaliseren. Een van die managementfactoren is het opvangen van voederverliezen. Onderzoek geeft immers aan dat die kunnen oplopen van 2 tot 20%. Voederverliezen zijn echter een lineaire verliespost en moeten te allen tijde vermeden worden. Dit project wil juist op dat aspect inspelen om op die manier een verlaging van de algemene productiekost in te leiden.

De rol van de voederbak

Verliezen van voeder gebeuren in de eerste plaats bij de voederbak. Voederbakken die te ruim zijn afgesteld kunnen aanleiding geven tot vermorsing. Daarnaast zorgt het voor een langere doorlooptijd van voeder in de voederbak zodat het voeder zijn smakelijkheid verliest. Anderzijds maken te nauw afgestelde voederbakken het moeilijk voor varkens om hun ideaal voederopnamepatroon te

“De afstelling van een voederbak moet kritisch bekeken worden. Het verschil wordt niet boven maar onder in de voederbak gemaakt!”

verwezenlijken. Dit kan zich weerspiegelen in een lagere dagelijkse groei. Een correcte afstelling van de voederbakken is dus een basisvereiste om de maximale prestaties van vleesvarkens te behalen.

De vorm van het voeder

Naast de afstelling van de voederbak speelt uiteraard ook de vorm van het voeder een belangrijke rol. Bij het voederen van meel is het belangrijk dat het voeder mooi homogeen is om te vermijden dat de varkens selectief partikels uit het voeder opnemen. Wanneer korrels gevoerd worden is het voor varkens niet mogelijk om specifieke partikels op te nemen. Bovendien is de voederopname in het algemeen gemakkelijker en hoger dan bij meelvoeder. Anderzijds blijkt wel dat varkens bij voorkeur volledige en ongebroken korrels opnemen. Dit geeft aan dat er een invloed is van de pelletkwaliteit op het voederverbruik.

2 voorbeelden van voeder in de mestput

Projectvoorstelling

Andere oorzaken

Er zijn ook andere redenen die een invloed kunnen hebben op het voederverbruik. De aanwezigheid van water in de buurt van de voederbak heeft een positieve invloed op de voederopname. De drinknippel is een element in het hok die vaak relatief beperkt wordt gecontroleerd maar toch een wezenlijke invloed heeft.

De bewaring van het voeder speelt ook een belangrijke rol aangezien de versheid van het voeder de smakelijkheid beïnvloedt. In dit kader is het ook belangrijk dat het droge stofgehalte voldoende hoog (>88%) is. Meer vocht zal immers aanleiding geven tot bederf en schimmelgroei. Andere factoren die een invloed kunnen hebben op de versheid van het voeder zijn opslagtijd, klimaat in de silo, kwaliteit van het voeder, ...

In de voederbak worden pellets gemakkelijk verbrijzeld tot meel en krijgen varkens de kans om selectief te zijn in hun opname

Projectuitvoering

Opvolging van praktijkbedrijven

Een 30-tal praktijkbedrijven zullen een eenmalig bezoek krijgen van de projectmedewerkers. Tijdens dat bezoek zal aan de hand van een vragenlijst en een wandeling doorheen het bedrijf de voederstroom op het bedrijf in kaart gebracht worden. Op basis van de kennis die is opgedaan tijdens het project en vanuit een literatuurstudie zal een bedrijfsadvies worden gemaakt met aandachtspunten. Op die manier zal er een bedrijfsspecifiek verslag worden opgemaakt. Uit dit verslag zullen de problemen die zich voordoen in de praktijk goed in kaart gebracht kunnen worden. Voor de varkenshouders moet het verslag dienen als bedrijfsspecifiek advies om het voederverbruik op het eigen bedrijf efficiënter te maken. Bovendien kan een samenvatting van oplossingen die praktijkbedrijven aanreiken ook een hulpmiddel zijn om problemen op andere bedrijven aan te pakken.

Ontwerpen van een systeem om vermorsing te meten

Het is niet eenvoudig om een correcte inschatting te maken van de voedermorsing. Daarom zal een opvangsysteem in de vorm van een rooster ontworpen worden waarbij voeder dat uit de voederbak valt, kan worden opgevangen voordat het in de mestput verdwijnt.

Demoproeven

Er zullen 3 demoproeven worden uitgevoerd. Een eerste demonstratieproef zal handelen over de afstelling van de voederbakken en zal worden uitgevoerd in de proefstallen van ILVO.

Projectuitvoering

Verschillende afstellingen zullen getest en vergeleken worden. De tweede proef zal plaatsvinden in de stallen van PVL en zal voedervermorsing in kaart brengen in functie van de vorm van het voeder en de pelletkwaliteit. Algemeen wordt immers aangenomen dat de vermorsing met meelvoerders groter is dan in het geval van pellets. Er is tenslotte nog een derde demoproef voorzien. Het onderwerp van deze proef is echter afhankelijk van de bevindingen die in de loop van het project naar voren komen.

Rendabiliteitsberekening

Door het hefboomeffect dat voeder heeft op de marges van de varkenshouder kunnen kleine maatregelen soms een grote invloed hebben.

Vandaar dat er een berekening zal gemaakt worden om de invloed van bepaalde maatregelen met betrekking op voederverbruik na te gaan op de bedrijfseconomische resultaten.

De simulaties die hierin zullen worden uitgevoerd zijn afhankelijk van de demoproeven alsook de bevindingen uit de praktijkbedrijven.

Verspreiding van informatie

De informatie die door dit project verzameld wordt zal gedeeld worden via studie- en demodagen, nieuwsbrieven, vulgariserende artikels en een brochure. Daarnaast kan het project ook gevolgd worden op de website van PVL Bocholt en het Varkensloket.

De informatie die verzameld wordt is afkomstig van de eerder besproken deelpakketten van het project. Zo zullen de demoproeven uitgebreid aan bod komen en zal ook de informatie uit de praktijkbedrijven (anoniem) dienen als demomateriaal.

Projectpartners

PVL Bocholt

Het proef- en vormingsinstituut voor de landbouw is de trekker van het project. Het praktijkcentrum gelegen bij de middelbare landbouwschool Biotechnicum richt zich in hoofdzaak op onderzoek in de intensieve veehouderij en voederproductie zoals gekend in het noorden van de provincie Limburg. PVL beschikt bovendien over een eigen varkensstapel die de basis zijn voor het eigen onderzoek. PVL heeft een wijde uitstraling bij de landbouwers omwille van zijn praktijkgerichte onderzoek. Daarnaast is het instituut ook zeer actief in de organisatie van vormingen voor landbouwers en aanverwanten.

UGent

De onderzoeksgroep 'dierlijke productie' van de vakgroep toegepaste bio-ingenieurswetenschappen is reeds vele jaren actief in het onderzoek naar veevoeding. Zo heeft de universiteit zich toegelegd op onderzoek naar voederverbruik en de mogelijkheden van eigen gewonnen voedermiddelen in de varkensvoeding.

ILVO

ILVO-Dier is een afdeling van het instituut voor landbouw- en visserijonderzoek en heeft als missie om het wetenschappelijk en beleidsondersteunend onderzoek te coördineren. De eenheid Dier heeft reeds jaren ervaring in onderzoek naar dierlijke productiesystemen op elk gebied.

Projectpartners

KU Leuven – Thomas More

De afdeling Dier & Welzijn van KU Leuven en Thomas More te campus Geel heeft door de jaren heen veel naambekendheid opgebouwd door de vele praktijkcursussen die georganiseerd werden. Bovendien komt in het reguliere dagonderwijs de varkenshouderij uitgebreid aan bod binnen gespecialiseerde richtingen op zowel Bachelor- als Masterniveau.

Vives Roeselare

De Katholieke hogeschool Vives te Roeselare vormt professionele Bachelors in de agro- en biotechnologie.

Door deze opleidingsgebieden is er een sterke verwevenheid met het werkveld in de vee- en varkenshouderij. Daarnaast investeert Vives in wetenschappelijk onderzoek door het onderhoud van kenniscentra actief in o.a. landbouw.

VPF VZW

De Vlaamse Piétrainfokkerij is de erkende Vlaamse stamboekorganisatie. Als fokkerijorganisatie ondersteunen zij steeds verschillende onderzoeksprojecten in de varkenshouderij.

Boerenbond projecten vzw

Boerenbond is reeds 125 jaar actief in Vlaanderen als beroepsvereniging voor land- en tuinbouwers. Ook in de varkenshouderij is Boerenbond sterk vertegenwoordigd. Boerenbond houdt er ook aan vast om onderzoeksprojecten in de landbouw te ondersteunen om aldus de vooruitgang in de landbouw zoveel mogelijk te ondersteunen.

Broederschool Biotechnische & Sport

De middelbare school uit Sint-Niklaas heeft een nauwe relatie met het regionaal voorlichtingscentrum Land- en Tuinbouw te Sint-Niklaas. In deze samenwerking hebben zij vele jaren ervaring met het aanleggen van proef- en demonstratieprojecten in de toegepaste landbouw.

Contact

Contactgegevens voor opmerkingen of interesse in het project of om volgende nieuwsbrieven te ontvangen:

Sander Palmans
PVL Bocholt
Kaulillerweg 3, 3950 Bocholt
Sander.palmans@pvl-bocholt.be
0472 466 488

Werkten mee aan deze nieuwsbrief:
Katrijn Ingels (UGent)

Deze nieuwsbrief is uitgegeven in het kader van het demoproject 'Reductie van voederverbruik als sleutel tot rendabel voederen van varkens'.

